

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ**

Ιερισσός Χαλκιδικής, ΤΚ 63075
antigoldgr.org, mailbox@antigoldgr.org

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ-ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

ΠΡΟΣ:

Α) Τον Υπουργό ΠΕΝ κ. Σταθάκη

Β) Τον Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης κ.
Δραγασάκη

Γ) Τον Αναπληρωτή Υπουργό ΠΕΝ κ. Φάμελλο

Δ) Τον Υφυπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης κ.
Πιτσιόρλα

**ΘΕΜΑ: "Η αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της Χαλκιδικής:
Συνταγματικές επιταγές και αντισυνταγματικές πρακτικές"**

Ιερισσός, 28-2-2018

Κατά το **Σύνταγμα**, τα κοιτάσματα ορυκτών πρώτων υλών είναι "**εθνικός πλούτος**" και αξιοποιούνται χάριν του δημοσίου συμφέροντος για την προαγωγή της εθνικής και περιφερειακής οικονομίας της Χώρας:

«Άρθρο 106: (Κράτος και εθνική οικονομία)

Παρ. 1: Για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης και την προστασία του γενικού συμφέροντος το Κράτος προγραμματίζει και συντονίζει την οικονομική δραστηριότητα στη Χώρα, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει την οικονομική ανάπτυξη όλων των τομέων της εθνικής οικονομίας. Λαμβάνει τα

επιβαλλόμενα μέτρα για την αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου, από την ατμόσφαιρα και τα υπόγεια ή υποθαλάσσια κοιτάσματα, για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και την προαγωγή ιδίως της οικονομίας των ορεινών, νησιωτικών και παραμεθόριων περιοχών.»

Και κατά το άρθρο 102 του **Μεταλλευτικού Κώδικα** ν.δ. 210/1973, η μεταλλεία έχει προτεραιότητα έναντι άλλων δραστηριοτήτων ακριβώς επειδή θεωρείται – αξιωματικά και σε κάθε περίπτωση, χωρίς να προσφέρεται απόδειξη – **«δημοσίας ωφελείας»**:

«Η εκμετάλλευσις των μεταλλείων χαρακτηρίζεται δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος ως δημοσίας ωφελείας».

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε αν και κατά πόσο η Συνταγματική επιταγή της ικανοποίησης του δημοσίου συμφέροντος τηρείται την περίπτωση της θεωρούμενης ως μεγαλύτερης στη χώρα μας πηγής ορυκτού πλούτου, αυτήν των Μεταλλείων Κασσάνδρας στην ανατολική Χαλκιδική, η εκμετάλλευση των οποίων έχει παραχωρηθεί στην Ελληνικός Χρυσός, θυγατρική σήμερα της καναδικής Eldorado Gold. Αρχικά οφείλουμε να πούμε ότι κατά την άποψή μας **η προστασία και διαφύλαξη του περιβάλλοντος και της υγείας των πολιτών είναι σκοποί δημοσίου συμφέροντος υπέρτερου των όποιων οικονομικών ωφέλειων μπορεί να έχει ένα τέτοιο έργο.** Όπως θα καταδείξουμε, ακόμα και με τη στενή θεώρηση του δημοσίου συμφέροντος που το ταυτίζει με τα έσοδα του Δημοσίου, η επιταγή του άρθρου 106 του Συντάγματος όχι μόνο δεν τηρείται αλλά αντίθετα **παραβιάζεται καθολικά.**

Το δημόσιο συμφέρον ταυτίζεται με τη μεταλλουργία

Με την πρόθεση να ικανοποιηθεί το δημόσιο συμφέρον, στη σύμβαση μεταβίβασης των Μεταλλείων Κασσάνδρας στην Ελληνικός Χρυσός τέθηκε ως όρος **η υποχρέωση της αγοράστριας για καθετοποίηση της παραγωγής των μεταλλείων** με την παραγωγή καθαρών πολύτιμων μετάλλων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Η κατασκευή και λειτουργία μονάδας μεταλλουργίας χρυσού τέθηκε ως στόχος της σύμβασης διότι η ανάκτηση καθαρών μετάλλων εντός της χώρας και η εδώ φορολόγηση τους θα απέδιδε πολλαπλάσια έσοδα για το κράτος σε σχέση με την εξαγωγή ανεπεξέργαστων μεταλλικών συμπακνωμάτων.

Εν συνεχεία η Ελληνικός Χρυσός υπέβαλε Επενδυτικό Σχέδιο με κεντρικό κορμό μια μεταλλουργική μονάδα στο Μαντέμ Λάκκο (Στρατώνι) που θα εφάρμοζε τη μέθοδο της ακαριαίας τήξης (flash smelting) για να παράγει καθαρό χρυσό, χαλκό και άργυρο. Το σχέδιο αυτό διαφημίστηκε ως **η**

καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των πολυμεταλλικών κοιτασμάτων της ανατολικής Χαλκιδικής και ως τέτοιο εγκρίθηκε περιβαλλοντικά και μπήκε σε διαδικασία υλοποίησης. Είναι βέβαιο δε ότι η προσδοκία των υψηλών εσόδων για το δημόσιο ταμείο από τη φορολόγηση των καθαρών μετάλλων **βάρυνε αποφασιστικά υπέρ της έγκρισης** αυτού του σύνθετου και πολύ μεγάλης κλίμακας έργου, παρά τις αδιαμφισβήτητες και σημαντικότερες αρνητικές περιβαλλοντικές του επιπτώσεις και τη σφοδρή αντίδραση της τοπικής κοινωνίας.

Η σημασία, κατά συνέπεια, της εγχώριας μεταλλουργικής επεξεργασίας των συμπυκνωμάτων για το δημόσιο συμφέρον είναι ξεκάθαρη και δεν μπορεί να υποβαθμιστεί: Κατά την εγκεκριμένη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων της εταιρείας, **«η στρατηγική παραγωγή καθαρών μετάλλων είναι εθνική επιδίωξη»**. Άλλωστε, μέσω της Διαιτησίας που βρίσκεται σε εξέλιξη το Δημόσιο ζητά από το Διαιτητικό Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η πλήρης και ολοκληρωμένη κατασκευή εργοστασίου μεταλλουργίας και η παραγωγή καθαρών μετάλλων *«εμπίπτουν στο δικαιοπρακτικό θεμέλιο της Σύμβασης Μεταβίβασης»*. Χωρίς μεταλλουργία, δεν υπάρχει δημόσιο όφελος.

Εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον το Επενδυτικό Σχέδιο της Ελληνικός Χρυσός;

Μετά από τα ανωτέρω, θα περίμενε κανείς ότι το Δημόσιο θα επεδίωκε τη μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της Χαλκιδικής και ότι η Ελληνικός Χρυσός θα είχε σχεδιάσει μια “επένδυση” που θα επεξεργαζόταν μεταλλουργικά το μεγαλύτερο μέρος αν όχι το σύνολο των μεταλλευτικών αποθεμάτων της περιοχής. Όμως, παρά τις μεγαλοστομίες της εταιρείας και των υποστηρικτών της – μεταξύ τους και η τότε ηγεσία του αρμόδιου υπουργείου – η πραγματικότητα είναι πολύ διαφορετική. Η πολυδιαφημισμένη μονάδα μεταλλουργίας (που όλα πλέον συντείνουν στο ότι δεν θα κατασκευαστεί) πρόκειται να τροφοδοτηθεί **ΜΟΝΟ με το συμπύκνωμα πυριτών της τελικής φάσης** (Φάση III) του υποέργου Ολυμπιάδας και με ένα πολύ μικρό μέρος του συμπυκνώματος χαλκού-χρυσού των Σκουριών (στην ελάχιστη δυνατή αναλογία ώστε ο χαλκός να δράσει απλά και μόνο ως καταλύτης για την ανάκτηση του χρυσού).

Κατ’ αρχήν, δεν προβλέφθηκε να τροφοδοτήσουν την μεταλλουργική μονάδα μια σειρά από συμπυκνώματα τα οποία, κατά την εγκεκριμένη ΜΠΕ, θα εξαχθούν για ανάκτηση των καθαρών μετάλλων σε μεταλλουργίες του εξωτερικού χωρίς να αφήσουν φορολογικά έσοδα στο Δημόσιο. Τα συνόψισε

σε άρθρο του [[εδώ](#)] ο ομότιμος καθηγητής γεωλογίας ΑΠΘ κ. Σαράντης Δημητριάδης:

Α). Το σύνολο των συμπυκνωμάτων γαληνίτη από το μεταλλείο Μαύρων Πετρών: με περιεχόμενους **98.490 τόννους μολύβδου και 233,6 τόννους αργύρου.**

Β). Το σύνολο των συμπυκνωμάτων σφαλερίτη από το μεταλλείο Μαύρων Πετρών: με περιεχόμενους **136.695 τόννους ψευδαργύρου και 25,9 τόννους αργύρου.**

Γ). Το σύνολο των συμπυκνωμάτων γαληνίτη από το μεταλλείο Ολυμπιάδας: με περιεχόμενους **490.000 τόννους μολύβδου, 3,8 τόννους χρυσού και 1.487 τόννους αργύρου.**

Δ). Το σύνολο των συμπυκνωμάτων σφαλερίτη από το μεταλλείο Ολυμπιάδας: με περιεχόμενους **704.671 τόννους ψευδαργύρου, 2,11 τόννους χρυσού και 9,3 τόννους αργύρου.**

Ε) Το σύνολο των συμπυκνωμάτων μίγματος πυριτών που θα παραχθούν κατά τη Φάση ΙΙ από το μεταλλείο Ολυμπιάδας: **351.280 τόννοι με περιεχόμενους 8,6 τόννους χρυσού και 11,2 τόννους αργύρου.**

ΣΤ). Το σύνολο των συμπυκνωμάτων χαλκού-χρυσού (632.000 τόννοι) που θα παραχθούν κατά τα πρώτα 6 παραγωγικά έτη του μεταλλείου των Σκουριών, πριν το προβλεπόμενο (ήδη πλέον μη προβλεπόμενο) ξεκίνημα της μεταλλουργικής μονάδας: με περιεχόμενους **164.347 τόννους χαλκού και 17 τόννους χρυσού.**

Ζ). Το μη κατευθυνόμενο για τροφοδοσία της μονάδας μεταλλουργίας (ήδη μη προβλεπόμενης) μέρος των παραγόμενων συμπυκνωμάτων χαλκού-χρυσού του μεταλλείου Σκουριών κατά τα υπόλοιπα έτη λειτουργίας του: συνολικά 2.448.000 τόννοι συμπυκνώματος χαλκού-χρυσού, με περιεχόμενους **636.532 τόννους χαλκού και 66.1 τόννους χρυσού.**

Τα παραπάνω πολύτιμα και βασικά μέταλλα "φυγαδεύονται" στο εξωτερικό κρυμμένα μέσα στα ευτελούς αξίας συμπυκνώματα, χωρίς να φορολογηθούν στη χώρα μας.

Επιπλέον, έχουν ήδη πωληθεί από την εταιρεία για δικό της αποκλειστικά όφελος τα κάτωθι συμπυκνώματα, ενώ θα μπορούσε να έχει προγραμματιστεί να τροφοδοτήσουν την σχεδιαζόμενη μεταλλουργία χρυσού [[εδώ](#)]:

1. Το στοκ χρυσοφόρου συμπυκνώματος αρσеноπυρίτη που είχε αφήσει στην Ολυμπιάδα η Α.Ε.Ε.Χ.Π.&Λ., με εμπειριεχόμενες **240.000 ουγγιές χρυσού και 1.432.000 ουγγιές αργύρου** (1 ουγγιά ~31 γρ.).
2. Το συμπύκνωμα χρυσοφόρου αρσеноπυρίτη που παρήχθη από τον εμπλουτισμό των παλαιών τελμάτων Ολυμπιάδας (Φάση Ι του υποέργου

Ολυμπιάδας), με εμπειριεχόμενες **226.000 ουγγιές χρυσού και 1.427.000 ουγγιές αργύρου.**

Την **απώλεια σημαντικών δημοσίων εσόδων** από την πώληση όλων αυτών των συμπυκνωμάτων είχε επισημάνει στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης η Διεύθυνση Μεταλλευτικών και Βιομηχανικών Ορυκτών (ΔΜΕΒΟ) του ΥΠΕΝ που με την από 2.12.2010 γνωμοδότησή της είχε εισηγηθεί να τροποποιηθεί η ΜΠΕ ώστε να συμπεριληφθούν και αυτά στην τροφοδοσία της μονάδας μεταλλουργίας, με στόχο τη μεγιστοποίηση του οφέλους για την εθνική οικονομία. Η εισήγηση αγνοήθηκε.

Είναι φανερό ότι αυτή η “επένδυση” -που με ιδιαίτερη σπουδή και προχειρότητα εγκρίθηκε περιβαλλοντικά ακριβώς όπως προτάθηκε από την εταιρεία και χωρίς καμία τροποποίηση- ούτε “ιδιαιτέρως συμφέρουσα για την εθνική οικονομία» είναι, ούτε η ορθολογικότερη δυνατή αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου των Μεταλλείων Κασσάνδρας. Ο όλος σχεδιασμός εξυπηρετεί αποκλειστικά **την επιδίωξη της εταιρείας να καρπωθεί όσο περισσότερα γίνεται κέρδη από τον ορυκτό πλούτο της Χαλκιδικής χωρίς να πληρώσει φόρους στο Δημόσιο.**

Επί πλέον, η παραβίαση της σύμβασης μηδενίζει εντελώς το δημόσιο όφελος

Μετά τις από 5-7-2016 και 2-11-2016 αποφάσεις της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας ΔΜΕΒΟ/ΥΠΕΝ, με τις οποίες τεκμηριώνεται η ανάγκη απόρριψης της μεταλλουργίας όπως εγκρίθηκε περιβαλλοντικά, είναι πλέον σαφές ότι **το εργοστάσιο μεταλλουργίας flash smelting δεν μπορεί να λειτουργήσει στη χώρα μας, για πολύ σοβαρούς λόγους, τεχνικούς, περιβαλλοντικούς και δημόσιας υγείας.** Η παραβίαση της σύμβασης και η μονομερής από την πλευρά της εταιρείας τροποποίηση του Επενδυτικού Σχεδίου με την αφαίρεση της μεταλλουργικής μονάδας δημιουργεί νέα δεδομένα: **με το νέο σχέδιο, το ΣΥΝΟΛΟ των παραγόμενων συμπυκνωμάτων θα εξάγεται χωρίς να ανακτηθούν τα καθαρά μέταλλα.**

Στις 26 Ιανουαρίου 2018 η μητρική Eldorado Gold ανακοίνωσε τα προκαταρκτικά οικονομικά αποτελέσματα του 2017 καθώς και προβλέψεις για τη μελλοντική παραγωγή, το κόστος και την εκτιμώμενη τιμή πώλησης των προϊόντων της. Από την ανακοίνωση προκύπτουν και τα εκτιμώμενα από την εταιρεία κέρδη από τα δύο μεταλλεία Σκουριών και Ολυμπιάδας:

A. ΜΕΤΑΛΛΕΙΟ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ

Από το μεταλλείο της Ολυμπιάδας και την τετράμηνη μόνο εντός του 2017 λειτουργία του εκεί εργοστασίου εμπλουτισμού παρήχθησαν 18.472 ουγγιές χρυσού (Au) (συμπεριλαμβάνονται και τα υπόλοιπα από τον καθαρισμό του παλαιού χώρου απόθεσης – Φάση I του υποέργου Ολυμπιάδας).

Στην παραγωγή αυτή, παρότι δεν αναφέρεται στην ανακοίνωση, θα πρέπει να προστεθούν 14.126 ουγγιές ισοδύναμου χρυσού από τα παραχθέντα κατά το τελευταίο τετράμηνο του έτους συμπυκνώματα μολύβδου/αργύρου και ψευδαργύρου (Equivalent Au = αναγωγή σε αξία χρυσού των μεταλλικών αξιών Αργύρου, Μολύβδου και Ψευδαργύρου).

- Με τις θεωρούμενες από την εταιρεία: τιμή πώλησης 1250 δολάρια /ουγγιά και κόστος 600 δολάρια/ουγγιά, το κέρδος της εταιρείας, μόνο για το 2017, που εισπράχθηκε από αυτήν εκτός Ελλάδας και ΕΕ, αδασολόγητο και σχεδόν αφορολόγητο, ανήλθε σε **16.574.000 ευρώ**.
- Κατά τη Φάση II (2018-2022), που μόλις ξεκίνησε, με εξόρυξη 400.000 t/έτος το ποσό κέρδους που θα εισπράξει η εταιρεία εκτός Ελλάδας και ΕΕ, αδασολόγητο και αφορολόγητο, θα ανέλθει σε **288.168.000 ευρώ**.
- Στη Φάση III (2022 – εξόφληση του κοιτάσματος), με προβλεπόμενη εξόρυξη 900.000 t/έτος, θα παράγονται 300.000 ουγγιές χρυσού και ισοδύναμου χρυσού κατ'έτος. Συνολικά, κατά τα προβλεπόμενα 14 έτη της Φάσης III θα εισπραχθεί από την εταιρεία, εκτός Ελλάδας και ΕΕ, αδασολόγητο και αφορολόγητο, το ποσό κέρδους των **2.275.000 ευρώ**.

Αθροιστικά λοιπόν, από όλα τα χρόνια λειτουργίας του Μεταλλείου Ολυμπιάδας, το εκτός Ελλάδας και εκτός ΕΕ ποσό κέρδους που θα εισπράξει η εταιρεία από την πώληση των παραγόμενων (στο εξωτερικό) καθαρών μετάλλων υπολογίζεται σε: **2.579.742.000 ευρώ**. Αδασολόγητο και σχεδόν αφορολόγητο.

B. ΜΕΤΑΛΛΕΙΟ ΣΚΟΥΡΙΩΝ

Στα προβλεπόμενα 24 έτη λειτουργίας του, σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της εταιρείας, θα παραχθούν οι προβλεπόμενες 3.100.000 ουγγιές χρυσού και οι 729.000 t χαλκού (που ισοδυναμούν με 3.300.000 ουγγιές EqAu), συνολικά δηλαδή 6.400.000 ουγγιές χρυσού.

Το κόστος παραγωγής στις Σκουριές, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Eldorado Gold υπολογίζεται σε **μόλις 150 δολάρια/ουγγιά, από τα χαμηλότερα στον κόσμο**.

Από την πώληση των παραπάνω εκτός Ελλάδας και ΕΕ, η εταιρεία θα εισπράξει καθαρό κέρδος, αδασολόγητο και αφορολόγητο: **12.907.000.000 ευρώ.**

Γ. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

Από τα στοιχεία της ίδιας της Eldorado Gold προκύπτει λοιπόν ότι μόνο από το κοιτάσμα Ολυμπιάδα και μέρος του κοιτάσματος Σκουριές (όπως είχε αρχικά εκτιμηθεί και όχι όπως σήμερα αυξημένο επανεκτιμάται) το **καθαρό, αδασολόγητο και σχεδόν αφορολόγητο κέρδος** που η εταιρεία θα εισπράξει εκτός Ελλάδας και ΕΕ σε όλη τη διάρκεια της «επένδυσης» θα ανέλθει στο ποσό των:

15.635.542.000 ευρώ.

Το ακριβές τελικό ποσό θα εξαρτηθεί φυσικά από την εξέλιξη των τιμών των μετάλλων κατά τις επόμενες 2-3 δεκαετίες. Στην ίδια ανακοίνωση της Eldorado Gold θεωρείται επικείμενη η έναρξη παραγωγής από το κοιτάσμα «Πιάβιτσα», από το οποίο αναμένεται επί πλέον παραγωγή στο μέλλον 1.900.000 ουγγιών χρυσού. Την αξία των οποίων με τον ίδιο τρόπο θα καρπωθεί η εταιρεία.

Δημόσιο όφελος ή δημόσια ζημία;

Τα δύο προφανή λοιπόν ερωτήματα που γεννώνται είναι:

α) Έναντι των παραπάνω όπως αναλύσαμε κερδών της εταιρείας, ποια είναι τα αναμενόμενα κέρδη για το Ελληνικό Δημόσιο από την εκμετάλλευση των Μεταλλείων Κασσάνδρας; Υπάρχει μεταξύ τους μια στοιχειωδώς παραδεκτή σχέση;

β) Έχουν κατά τη Συνταγματική επιταγή ληφθεί όλα τα επιβαλλόμενα μέτρα για την (εννοείται κατά μη ληστρικό τρόπο) αξιοποίηση των πηγών ορυκτού πλούτου, ειδικά στην περίπτωση των μεταλλείων Κασσάνδρας;

Οι δικές μας απαντήσεις, χωρίς να συνυπολογίζουμε τις περιβαλλοντικές καταστροφές και τις παράπλευρες απώλειες από τη ζημία των άλλων τομέων της τοπικής οικονομίας, είναι οι εξής:

Στο πρώτο ερώτημα: Η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων που διαμορφώνει αυτή τη σχέση ευνοεί κατά σκανδαλώδη τρόπο την Ελληνικός Χρυσός, αφήνοντας μηδενικό όφελος για το Ελληνικό Δημόσιο.

Στο δεύτερο ερώτημα: Η σύμβαση αυτή, όπως εξειδικεύτηκε με το Επενδυτικό Σχέδιο και την εγκριθείσα μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καταστρατηγεί κραυγαλέα τη σχετική επιταγή του Συντάγματος παραδίνοντας το σύνολο του μεγαλύτερου ορυκτού πλούτου της χώρας στην Καναδική Eldorado Gold με μηδενικό δημόσιο όφελος.

Οι απαντήσεις της κυβέρνησης ποιες είναι;

Με τιμή,
για το ΠΜΔ
Τόλης Παπαγεωργίου